

ПРАКТИКУМ

з групових форм роботи

СИЛАБУС

ШАНОВНІ СТУДЕНТИ!

ПРАКТИКУМ З ГРУПОВИХ ФОРМ РОБОТИ - прикладна дисципліна, яка дозволяє отримати базове розуміння закономірностей функціонування групових форм психологічної практики. Тренінговий формат роботи забезпечує можливість отримати власний досвід участі у психологічній групі.

Бажаю Вам натхнення і продуктивного навчання!

НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД, ФАКУЛЬТЕТ, КАФЕДРА

- КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ, БІЗНЕСУ І ПСИХОЛОГІЇ
- КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ І ТУРИЗМУ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

освітній рівень	бакалавр
галузь знань	05 соціальні та поведінкові науки
спеціальність	053 психологія
освітня програма	Практична психологія
статус дисципліни	нормативна
мова викладання	українська
семестр	VII
навчальний рік	2022-2023
обсяг дисципліни	5 кредитів/ 150 годин, серед них: <ul style="list-style-type: none">• 68 годин – практичні заняття• 82 години - самостійна робота
форма контролю	залік
викладач	КУЧЕРОВСЬКА Наталія Олександрівна, канд. психол. наук, доцент https://psy.knlu.edu.ua/vikladachi/
контакти	nataliia.kuchеровska@knlu.edu.ua
дні занять	згідно розкладу занять
консультації	згідно графіку консультацій

СТРУКТУРА СИЛАБУСУ:

- АНОТАЦІЯ
- ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
- ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ
- ПОЛІТИКА КУРСУ
- ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ
- СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
- ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ
- САМОСТІЙНА РОБОТА З КУРСУ
- ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ
- РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

АНОТАЦІЯ

Нормативний практичний курс «**Практикум з групових форм роботи**» викладається в VII семестрі. Курс являє собою практичну роботу студентів в форматі реальної групи психологічного тренінгу, що забезпечує можливість отримати необхідний досвід власної роботи в групі для поглиблення особистої рефлексії та розуміння механізмів групової динаміки з позиції “члена” групи.

Організаційний модуль курсу включає в себе чотири змістових модулі: змістовий модуль 1 «Підготовка групи до роботи у тренінговому форматі», змістовий модуль 2 «Організація та зміст роботи психотерапевтичної групи», змістовий модуль 3 «Тренінг розвитку навичок як групова форма психологічної практики», змістовий модуль 4 «Тренінг особистісного зростання: методологія та технологія проведення».

Змістовно курс спрямований на ознайомлення студентів з методологічними й організаційними принципами групових форм роботи психолога, методами роботи з психологічною групою та надання практичного досвіду участі у групі психологічного тренінгу в статусі учасника та статусі ведучого групи.

ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Практикум з групових форм роботи» є теоретична та практична підготовка студентів-психологів до проведення групових форм роботи в практиці психологічної допомоги.

Оскільки компетентнісний підхід в сучасній освіті передбачає результатом навчання формування низки конкретних компетентностей, то згідно ОП «Практична психологія», вивчення даної навчальної дисципліни забезпечує наступні: **інтегральна компетентність** - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність бути критичним і самокритичним; здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність генерувати нові ідеї (креативність); навички міжособистісної взаємодії; здатність глибоко розуміти вітчизняні культурні традиції та їх вплив на психічну діяльність і повсякденну поведінку; глибоке розуміння етичних норм діяльності та гуманістичних цінностей людства.

Фахові компетентності: здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології; здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ; здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків; здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову); здатність дотримуватися норм професійної етики; здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку; *здатність до особистісної рефлексії в межах професійних компетенцій, розуміння динаміки міжособистісних стосунків та керування ними; уміти враховувати кроскультурні ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів, а також специфіку семантичної організації їх свідомості, мислення, мови і мовлення.*

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Очікувані результати навчання з дисципліни «**Практикум з групових форм роботи**»:

- знати передумови виникнення та історію розвитку практики групових форм психологічної роботи;
- знати основні вимоги до особистих та професійних якостей психолога – ведучого психологічної групи;
- знати етичні та правові засади діяльності психолога – ведучого психологічної групи;
- знати основні принципи добору і організації психологічних груп різних форматів і тематики;
- знати теоретичні концепції, методологію та психотехніки роботи психологічних груп;
- уміти аналізувати динаміку розвитку психологічної групи й інтерпретувати групову феноменологію;
- уміти застосовувати психотехнічні прийоми роботи з психологічною групою, враховуючи специфіку її формату і тематики;
- уміти проводити рефлексію власної поведінки під час роботи з психологічною групою;
- організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології;
- здійснювати ділове спілкування: публічні виступи, переговори, ділове листування, електронні комунікації тощо;
- дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Опанування курсу «**Практикум з групових форм роботи**» забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання, що передбачені ОП Практична психологія:

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН 11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПРН 12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПРН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності

ПРН 14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПРН 18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПРН 19. Враховувати ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів у професійній роботі.

ПОЛІТИКА КУРСУ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

- ✓ забезпечити викладання навчальної дисципліни згідно робочого плану;
- ✓ дотримуватися норм педагогічної етики, з повагою ставитися до особистості здобувачів;
- ✓ оцінювати навчальні досягнення здобувачів з опорою на визначені критерії для відповідних видів навчальної діяльності (див. [система та критерії оцінювання](#));
- ✓ надавати відповіді на питання студентів щодо змісту курсу та організації навчання;
- ✓ залишатися доступним для комунікації у визначений у силабусі спосіб.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТУДЕНТА

- ✓ виконати навчальну програму курсу в повному обсязі;
- ✓ дотримуватися у спілкуванні норм ділової етики, з повагою ставитися до інших здобувачів і викладача;
- ✓ дотримуватися вимог політики курсу, що зазначені нижче.

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Для оперативної комунікації з викладачем щодо змістовних та організаційних питань з курсу рекомендується користуватись **чатом в системі Microsoft Teams**. Використання інших засобів комунікації (корпоративна електронна пошта; соціальні мережі Telegram, Viber, що прив'язані до особистого номеру телефону викладача) допускається, але відповідь може бути надана з затримкою в часі.

Перед тим, як надсилати викладачу питання, рекомендується перевірити чи не міститься відповідь на питання в тексті силабусу або серед матеріалів курсу (наприклад, у відповідній команді курсу в системі Teams або на платформі Moodle); звернутися з питанням до одногрупників, які можуть знати необхідну інформацію.

ВІДВІДУВАННЯ І ПРОПУСКИ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Відвідування здобувачами освіти лекційних і семінарських занять є обов'язковою умовою успішного проходження навчальної дисципліни.

Відсутність (з поважної та неповажної причини) на лекційному або семінарському занятті не звільняє від навчальної відповідальності і має бути відпрацьована під час консультаційних годин. Для відпрацювання здобувач освіти має бути готовий до обговорення з викладачем питань пропущеного заняття у формі співбесіди. Здобувач також може отримати індивідуальне письмове завдання з питань пропущеного заняття.

ПЛАГІАТ, АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ самостійне виконання всіх видів навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю;
- ✓ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ надання достовірної інформації про результати власної наукової і творчої діяльності.

ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Курс «**Практикум з групових форм роботи**» проходить у форматі реальної групи психологічного тренінгу. Кожне практичне заняття – це сесія психологічної групи.

*Для ефективної роботи під час практичних занять рекомендується: перед початком курсу ознайомитись з **тематичним планом**; відвідувати всі зустрічі, щоб не втрачати логіки роботи і отримати повний цикл емпіричного і методичного досвіду, що передбачає психологічна робота в групі; під час занять брати активну участь у всіх видах практики; своєчасно і в повному обсязі виконувати завдання, що виносяться на самостійну роботу; намагатися критично осмислювати інформацію, що подається і ставити питання викладачу на краще розуміння навчального матеріалу і групових процесів.*

- Згідно робочої програми з навчальної дисципліни «Практикум з групових форм роботи» на **самостійну позааудиторну роботу** студента відведено 82 години.

Завдання, що винесені на самостійну роботу студента, виконуються ним повністю самостійно і у призначений час подаються на перевірку викладачу. Така форма навчання спрямована на покращення та коригування студентом своїх стратегій самостійного здобуття інформації і виявлення її відповідності цілям навчання; покращення навичок самостійного вирішення проблем і прийняття рішень; набуття або переорієнтації індивідуально-соціальних навичок адаптації до різноманіття навчальних ситуацій та ін.

Для ефективної самостійної роботи рекомендується: уважно ознайомитись зі змістом завдання і вимогами до його виконання і оформлення; оцінити обсяг роботи, яку необхідно провести для його виконання; спланувати час і послідовність дій для виконання самостійної роботи; працювати над завданнями послідовно і систематично, з дотриманням визначених термінів.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів між видами навчальної діяльності змінюється в залежності від форми підсумкового контролю:

семестр	форма підсумкового контролю	види навчальної діяльності здобувача	максимальна кількість балів
VII	залік	аудиторна та самостійна робота	50
		модульна контрольна робота (МКР)	50
		залік	-

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за поточну (аудиторну та самостійну) роботу протягом семестру та рейтингового бала за МКР.

Поточне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється в національній 4-бальній шкалі («5», «4», «3», «2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів (робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	<ul style="list-style-type: none">▪ студент відвідав 90% практичних занять;▪ студент брав активну участь на заняттях у всіх видах практики (тематичні і методологічні дискусії; психотехнічні вправи тощо);
«4»	<ul style="list-style-type: none">▪ студент відвідав 80% практичних занять;▪ студент час від часу брав активну участь на заняттях у всіх видах практики (тематичні і методологічні дискусії; психотехнічні вправи тощо);

«3»	<ul style="list-style-type: none"> ▪ студент відвідав не менше 60% практичних занять; ▪ студент був пасивним учасником групи, або час від часу брав активну участь на заняттях у вибіркових видах практики (тематичні і методологічні дискусії; психотехнічні вправи тощо);
«2»	<ul style="list-style-type: none"> ▪ студент відвідав менше 60% практичних занять; ▪ студент був пасивним учасником групи, або час від часу брав активну участь на заняттях у вибіркових видах практики (тематичні і методологічні дискусії; психотехнічні вправи тощо)

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів

«5»	робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«4»	робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«3»	робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково
«2»	робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані
«0»	робота не виконана

МКР проводиться наприкінці семестру і охоплює весь зміст навчального модуля. МКР оцінюється за 4-бальною шкалою («5», «4», «3», «2»). Трансформація оцінки у рейтинговий бал за МКР проводиться у такий спосіб:

у VII семестрі
форма підсумкового
контролю – **ЗАЛК**

«5» - 50 балів
«4» - 40 балів
«3» - 30 балів
«2» - 20 балів
Неявка на МКР – 0 балів

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи студентів

«5»	при виконанні завдань МКР студент демонструє <ul style="list-style-type: none"> ▪ широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; ▪ уміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«4»	при виконанні завдань МКР студент показав <ul style="list-style-type: none"> ▪ достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, допускає непринципові неточності у визначенні основних психологічних понять, фактів і закономірностей;

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ достатнє уміння самотійно проводити аналіз психологічної ситуації та формулювати коментарі і висновки
«3»	<p>при виконанні завдань МКР студент показав</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, ▪ труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків
«2»	<p>при виконанні завдань МКР студент показав</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, ▪ невміння проводити аналіз психологічної ситуації та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«0»	робота не виконана

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою:

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЄКТС	підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою (форма підсумкового контролю – залік)
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незараховано

Підсумкова форма контролю у VII семестрі – **ЗАЛІК в усній формі**.

Умови допуску до заліку: повне виконання програми курсу та всіх видів робіт, відпрацювання пропущених лекцій і семінарських занять, виконання самотійної роботи, успішне виконання модульної контрольної роботи.

- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.
- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – E та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав оцінку «не зараховано», то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Критерії оцінювання відповіді на заліку:

критерії оцінювання	шкала оцінювання	
	«зараховано»	«не зараховано»
відповідність відповіді змісту питання	відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання та практичній ситуації	відповідь здобувача лише частково відповідає / не відповідає змісту питання
повнота і ґрунтовність відповіді	основні питання або практичні ситуації розкриті повністю і ґрунтовно	основні питання розкриті лише частково і без належної глибини / зовсім не розкриті
термінологічна коректність	здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни	здобувач майже не користується професійною термінологією

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача в повній мірі відповідає всім зазначеним критеріям. Оцінка «не зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача не відповідає хоча б одному із зазначених критеріїв.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

МОДУЛЬ 1. ГРУПОВІ ФОРМИ РОБОТИ В ПСИХОЛОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПІДГОТОВКА ГРУПИ ДО РОБОТИ У ТРЕНІНГОВОМУ ФОРМАТІ		години
Практичні заняття 1-2	<i>Актуалізація досвіду учасників. Постановка індивідуальних цілей.</i>	4
Практичні заняття 3-4	<i>Правила роботи групи. Стратегії введення правил. Техніки у груповій роботі</i>	4

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗМІСТ РОБОТИ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНОЇ ГРУПИ

Практичні заняття 5-6	<i>Початкова стадія розвитку групи (орієнтація та дослідження)</i>	4
Практичні заняття 7-8	<i>Перехідна стадія розвитку групи: робота із супротивом, «важкими» клієнтами і конфліктами</i>	4
Практичні заняття 9-10	<i>Робоча стадія психотерапевтичної групи: робота з міжособистісними конфліктами</i>	4
Практичні заняття 11-12	<i>Робоча стадія психотерапевтичної групи: робота з емоційно навантаженими, травмуючими темами</i>	4
Практичні заняття 13-14	<i>Робоча стадія психотерапевтичної групи: робота з проєкціями та іншими проблемами самоусвідомлення</i>	4
Практичні заняття 15-16	<i>Завершальна стадія роботи групи: мета, завдання і техніки етапу</i>	4

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

ТРЕНІНГ РОЗВИТКУ НАВИЧОК ЯК ГРУПОВА ФОРМА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Практичні заняття 17-18	<i>Технологія створення тренінгу. Метод тренінгу – навчання через отримання досвіду. Послідовність у сценарії тренінгу «проблематизація – дидактика – відпрацювання»</i>	4
Практичні заняття 19-20	<i>Базові принципи побудови тренінгових програм. Основні групи методів</i>	4
Практичні заняття 21-22	<i>Методологічна імпровізація у тренінгу. Креативність ведучого</i>	4
Практичні заняття 23-24	<i>Оцінка ефективності тренінгу та післятренінгова робота</i>	4

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

ТРЕНІНГ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ: МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ

Практичні заняття 25-26	<i>Теоретичні та організаційні аспекти тренінгу особистісного зростання. Техніки та вправи, спрямовані на самопізнання</i>	4
Практичні заняття 27-28	<i>Стратегії ведення шерінгу: “зворотній зв'язок” або “робота в зоні найближчого розвитку”; види питань для шерінгу</i>	4

Практичні заняття 29-30	<i>Дослідження і усвідомлення тілесності: тілесні границі, ресурсні стани, самоприйняття</i>	4
Практичні заняття 31-32	<i>Особистісна ідентичність: «Я» - «не Я», субособистості і техніки роботи з ними. Робота з масками</i>	4
Практичне заняття 33	<i>Завершення роботи групи: аналіз отриманого досвіду (професійні і особистісні надбання); постановка задач «найближчої зони розвитку»</i>	2
	МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА	2

САМОСТІЙНА РОБОТА З КУРСУ

Студенти виконують такі форми самостійної роботи:

- ведення щоденника (структура пропонується);
- робота з першоджерелами (розробка тематичних схем і таблиць);
- виконання структурованого спостереження (тематика і структура пропонується);
- виконання практичних вправ в період між практичними заняттями.

Детальні інструкції до завдань і необхідні методичні матеріали розміщуються у відповідній команді Microsoft Teams (команда, що створена для курсу «Практикум з групових форм роботи»)

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

1. Історія становлення групових форм роботи в практиці психологічної допомоги.
2. Етичні принципи групових форм роботи в практиці психологічної допомоги.
3. Специфіка різних форм групової психологічної роботи.
4. Групова психотерапія в контексті різних парадигм і концепцій.
5. Етапи розвитку групи. Групова динаміка.
6. Добір учасників і підготовка групи до роботи у тренінговому форматі.
7. Особливості і задачі початкової стадії розвитку групи.
8. Особливості і задачі перехідної стадії розвитку групи.
9. Особливості і задачі робочої стадії розвитку групи.
10. Особливості і задачі завершальної стадії розвитку групи.
11. Тренінг розвитку навичок як групова форма психологічної практики.
12. Тренінг особистісного зростання: методологія та технологія проведення.
13. Базові принципи побудови тренінгових програм.
14. Методологічна імпровізація у тренінгу. Креативність ведучого.
15. Методи і техніки в групових формах психологічної практики.
16. Техніки та вправи, спрямовані на самопізнання.
17. Оцінка ефективності тренінгу та післятренінгова робота.
18. Правила введення нової техніки в групову роботу.
19. Стратегії ведення шерінгу. Види запитань для шерінгу.
20. Феномен супротиву в груповій роботі та його потенційні причини.

ПРИКЛАДИ ПРАКТИЧНИХ СИТУАЦІЙ

1. Складіть анкету для оцінки учасниками групи результатів роботи.
2. На початковій стадії роботи групи ви б використовували структуровані вправи чи неструктуровану бесіду? Поясніть ваш вибір.
3. Ви – ведучий психокорекційної групи. Уявіть, що один із учасників групи коментує те, що ви поглядаєте на годинник. Як ви будете поводитись?
4. Сформулюйте питання, які має задати собі ведучій групи з метою самоаналізу власної роботи та оцінки прогресу групи.
5. Супервізор питає у вас, як ідуть діла у групі. Визначте критерії, із яких ви будете виходити, відповідаючи на питання.
6. Визначте, за що в роботі психокорекційної групи несе відповідальність ведучій групи. За що він не несе відповідальність в такій роботі?
7. Змодельуйте декілька завдань для групової психокорекційної роботи, спрямованих на роботу з почуттям невпевненості у собі.
8. Ви – ведучий психокорекційної групи. Опишіть техніки та стратегії, які ви могли б використовувати для завершення групи.
9. За допомогою яких технік можна допомогти учасникам зберігати зв'язок між психокорекційними заняттями?
10. Ви – ведучій групи. Відомо, що для початкового етапу роботи групи характерна наявність тривоги. Обґрунтуйте використання технік, які а) її підсилюють, б) зменшують та в) досліджують цю тривогу.

Основна:

1. Афанасьєва Н.Є., Перелигіна Л.А. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу : навч. посіб. Нац. ун-т цивіл. захисту України. Харків : ХНАДУ, 2015. 315 с.
<http://repositc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/4053/1/%d0%9c%d0%a1%d0%9f%d0%a2%20%bd%d0%bo%d0%b2%d1%87%d0%bo%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%b8%d0%b9%20%do%bf%d0%be%d1%81%d1%96%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%ba.pdf>
2. Білова М. Е. Теоретичні основи психологічного тренінгу : конспект лекцій. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2020. 70 с.
3. Джонсон Девід В. Соціальна психологія : тренінг міжособистісного спілкування. Київ : Вид. дім «КМ Академія», 2003. 288 с.
4. Долинська Л.В., Темрук О.В. Тренінг особистісно-професійної зрілості. Київ : Марич, 2010. 128 с.
5. Мілютіна К. Л. Теорія та практика психологічного тренінгу: навч. посіб. Київ, МАУП, 2004. 192 с.
6. Приходько В. В. Соціально-психологічний тренінг як засіб формування комунікативної компетенції. *Вісник Львівського університету*. 2005. Вип. 19. Ч.1. С. 182-188
7. Федорчук В. М. Тренінг особистісного зростання : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 250 с.
8. Corey G., Corey M.S., Callanan P., Russell J. M. Group Techniques (Group Counseling). Brooks Cole. 2003. P. 224 <https://www.perlego.com/book/801915/group-techniques-pdf>
9. Corey G. Theory and Practice of Group Counseling. Brooks/Cole, Cengage Learning. 2012. P. 515

Допоміжна

1. Балахтар В. В. Соціально-психологічний тренінг і маніпуляція : навч.-метод. посіб. Вижниця : Видавництво «Черемош», 2015. 432 с
2. Білоус Р. М. Мій професійний вибір: тренінг старшокласників. *Практична психологія та соціальна робота*. 2010. № 11. 29-39.
3. Деркачова М. Стежинка самопізнання. Тренінгові заняття для підлітків 15-16 років. *Психолог*. 2011. № 7. С. 21-25.
4. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : Метод. посібник / Автор.-уклад. : О. Пометун, Л. Пироженко. Київ : А.П.Н., 2002. 136 с.
5. Цюман Т. П. Тренінг як інноваційна форма превентивної роботи з молоддю. *Науковий вісник Чернівецького університету*. Вип. 271. 2005. С. 181-184.
6. Шаргородська С. В. Тренінгова робота з підлітками та молоддю (з досвіду роботи соціального педагога). *Соціальний педагог*. 2007. № 11 (35). С. 16-29.
7. Bondarenko A., Fedko S., Parasiei-Hocher A, Kucherovska N., Korobanova O., Kychkyruk T. The Problem of Anxiety Among Ukrainian Students on Remote Learning During COVID-19 Pandemic. *Wiadomości Lekarskie*. 2022. 75(8). 1844-1848.
8. Bondarenko A., Kucherovska N., Fedko S. Prosocial Attitudes of Present-day Ukrainian Students. *EC Psychology and Psychiatry*. 2020. 9.6. 174-178.
9. Cuijpers P., Van Straten, Annemieke; Warmerdam, Lisanne. Are individual and group treatments equally effective in the treatment of depression in adults? A meta-analysis. *The European Journal of Psychiatry*. 2008. 22. Pp. 38-51.
10. Kislev E. The Use of Participant-Observers in Group Therapy: A Critical Exploration in Light of Foucauldian Theory. *Group*. 2015. 39 (1). Pp. 9-24
11. Yalom ID, Leszcz M. The theory and practice of group psychotherapy (5th ed.). New York: Basic Books. 2005. p. 272.